

ภาคผนวก ก

มติคณะกรรมการตีเรื่อง การปรับปรุงแก้ไขมติคณะกรรมการตีเรื่องกับหลักเกณฑ์การก่อหนี้
ผูกพันข้ามปีงบประมาณและมาตรการที่เกี่ยวข้อง

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๑/๘๕๔๒

สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗๗/ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขมติคณะกรรมการรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ และมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

อ้างถึง หนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๓๐๔/๐๙๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๑.๓/๒๐๑๒
ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ตามที่ได้เสนอเรื่อง การปรับปรุงแก้ไขมติคณะกรรมการรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรีด้วย
ความละเอียดปราศจากความส่อที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการรัฐได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ลงมติอนุมัติการปรับปรุง
แก้ไขมติคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ (เรื่อง การปรับปรุง แก้ไขมติคณะกรรมการรัฐมนตรีเกี่ยวกับ
หลักเกณฑ์การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ และมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง) ตามที่สำนักงบประมาณเสนอ
และให้ส่วนราชการอื่นปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณรับข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง
ไปพิจารณาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้
สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้แจ้งให้รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง
และกรรมการราษฎรด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภู่ประเสริฐ)

เลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๕๙

www.cabinet.thaigov.go.th

๙๐๒ ๕๒ ๖๔๓ (เรียนมติพิจารณา) แรมมูกดา

ผู้จัดทำ.....
ผู้ตรวจ.....
ผู้อนุมัติ.....
ผู้ลงนาม.....
(๑๗๖๕๒) (๑๗๖๕๒)
ผู้รับ.....
ผู้รับ.....

ภาคผนวก ข

หลักเกณฑ์การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ

4/45
 สาย
 วันที่ ๓๐๘๗
 เวลา ๑๖.๔๐ น.
 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสูงสุด
 รหัส 8893
 ผู้ดูแล ๓ ก.๙. ๒๕๕๑ ๖๖

ที่ นร 0704/ 097

สำนักงบประมาณ
ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400

28 พฤษภาคม 2551

เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขมติคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินการอันที่เกี่ยวข้อง

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการติดตามและประเมินผล

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขานุการคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ที่ นร 0206/ว143 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2541

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขานุการคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ได้นำเสนอคณะกรรมการติดตามและประเมินผลให้ทราบแล้ว แต่ในส่วนของการดำเนินการอันที่เกี่ยวข้อง รวม 6 ฉบับ และหากให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลมีมติให้ใช้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับ การดำเนินการอันที่ผูกพันข้ามปีงบประมาณ และมาตรการอันที่เกี่ยวข้องตามที่สำนักเลขานุการ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลได้ยกร่างขึ้นใหม่ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2541 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงบประมาณพิจารณาแล้วขอเรียนว่า หลักเกณฑ์การดำเนินการอันที่ผูกพันข้ามปีงบประมาณและมาตรการอันที่เกี่ยวข้อง ตามมติคณะกรรมการติดตามและประเมินผล เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2541 แจ้งตามหนังสือที่อ้างถึงดังกล่าว ได้มีผลปฏิบัติมาเป็นระยะเวลาหนานานแล้ว สมควรปรับปรุงให้มี ความเหมาะสมยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การดำเนินการอันที่ผูกพันข้ามปีงบประมาณ

1.1 การผูกพันงบประมาณล่วงหน้า ควรกำหนดระยะเวลาไว้ไม่เกินกว่า ๕ ปี

1.2 จะต้องเป็นโครงการ หรือรายการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไว้ตาม พระราชบัญญัติลงบัญชีรายจ่ายประจำปี โดยมีรายการที่จะต้องผูกพันงบประมาณข้ามปี ปรากฏอยู่ในเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้นๆ

1.3 การผูกพันงบประมาณรายจ่ายลงทุนใหม่ในแต่ละปีงบประมาณ เมื่อ รวมกับการผูกพันเฉพาะรายจ่ายลงทุนที่กำหนดไว้ก่อนแล้วทุกกรณี จะต้องมียอดภาระ งบประมาณที่จะผูกพันในปีงบประมาณต่อๆ ไปแต่ละปี เปรียบเทียบกับรายจ่ายลงทุนที่ส่วน ราชการได้รับในปีงบประมาณนั้น ดังนี้

ปีงบประมาณที่ 1 ไม่เกินกว่า ร้อยละ 60

ปีงบประมาณที่ 2 ไม่เกินกว่า ร้อยละ 40

ปีงบประมาณที่ 3 ไม่เกินกว่า ร้อยละ 20

ปีงบประมาณที่ 4 ไม่เกินกว่า ร้อยละ 10

/ทั้งนี้ ให้มีผล...

- 2 -

ทั้งนี้ ให้มีผลใช้บังคับเฉพาะการผูกพันงบประมาณข้ามปีล่วงหน้าที่มีระยะเวลาเกินกว่า 3 ปี เท่านั้น

สำหรับส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม รายจ่ายลงทุนตามวาระ แรกให้หมายถึง รายจ่ายเพื่อการพัฒนาของทัพ

1.4 การผูกพันงบประมาณที่มีเหตุผลความจำเป็นพิเศษที่จะต้องเสียดออกเบี้ย ในลักษณะการกู้เงินในรูปสินเชื่อผู้ผลิต (Supplier's Credit) หรือการก่อหนี้ในลักษณะเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ให้สำนักงบประมาณหารือกับสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะเกี่ยวกับเงื่อนไขการ ก่อหนี้ที่เหมาะสมด้วย

1.5 การผูกพันงบประมาณที่มีเหตุผลความจำเป็นพิเศษที่จะต้องดำเนินการ เกินกว่าหรือ晚ก่อนออกหนี้ไปจากหลักเกณฑ์ตามข้อ 1.1 ถึงข้อ 1.3 จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการศรีก่อน ยกเว้นในกรณีที่ส่วนราชการได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราทำให้ส่วนราชการที่ได้รับอนุมัติการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายการต่างๆ ใน วงเงินที่คิดเทียบจากสกุลเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น ณ วันที่ลงนามในสัญญา ซึ่งจะมีผลทำให้ วงเงินรวมเกินกว่าที่ได้รับอนุมัติไว้เต็ม หากค่าดำเนินการที่เป็นเงินตราสกุลต่างประเทศและ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ส่วนราชการเสนอ ก็ให้ส่วนราชการลงนามในสัญญาได้โดย ไม่ต้องเสนอคณะกรรมการศรีพิจารณา

1.6 รายจ่ายลงทุนที่จะขออนุมัติผูกพันข้ามปีงบประมาณทุกรายการต้องได้ รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินในปีแรก เป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของวงเงิน รายจ่ายส่วนที่เป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้นของรายจ่ายลงทุนนั้นๆ โดยไม่รวมวงเงินเพื่อเหลือเพื่อ ขาด

1.7 การผูกพันงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณตามข้อ 1.3 ให้ดำเนินการ ตามสัดส่วนของรายจ่ายลงทุนที่กำหนด เว้นแต่กรณีส่วนราชการดำเนินงานล่าช้า ให้สำนัก งบประมาณสามารถปรับเปลี่ยนสัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณในการเสนอตั้งงบประมาณใน แต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานจริงของส่วนราชการได้ตามความ เหมาะสม

2. มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงรายการและเงิน งบประมาณ

2.1 ให้ส่วนราชการดำเนินการสำรวจออกแบบการก่อสร้างหรือกำหนด คุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ที่จะจัดซื้อจัดจ้างก่อนเสนอคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี

/2.2 ให้ส่วนราชการ....

- 3 -

2.2 ให้ส่วนราชการดำเนินการเสนอขอตั้งค่าจ้างสำราญออกแบบการก่อสร้าง เพื่อให้ส่วนราชการมีแบบรูปready-to-go ก่อสร้างประกอบคำขอตั้งบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.3 ห้ามให้ส่วนราชการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณขั้นปีในโครงการ หรือ แผนงานที่เป็นงานก่อสร้างหรือจัดซื้อครุภัณฑ์ ซึ่งตามปกติสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณเดียวกัน

2.4 หากส่วนราชการมีความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงแบบรูปready-to-go ก่อสร้างหรือคุณลักษณะเฉพาะของรายการครุภัณฑ์ที่มีผลทำให้ประมาณรายจ้างสูงกว่าวงเงินงบประมาณรวมวงเงินเพื่อเหลือเพื่อขาดที่คงเหลือรวมวงเงินที่ได้ออนุมัติให้ก่อนผูกพัน ให้กระทำการได้เฉพาะกรณีที่มีผลทำให้วงเงินดังกล่าวเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ ๕ เท่านั้น โดยให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อนดำเนินการประภาตราคาก่อสร้าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบัณฑูร สุกัคคณิช)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำนักงบประมาณและระเบียน
โทร. 0 2273 9273 ต่อ 3716
โทรสาร 0 2273 9436

ภาคผนวก ๑
บันทึกการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล

สัมภาษณ์ นราตรี สุธรรม ระหว่าง

สมาชิกสภาพผู้แทนรายภูมิ ชุดที่ 23

กรรมการวิสามัญพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติฉบับประมาณรายจ่าย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

สภาพผู้แทนรายภูมิ

(วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2552 ณ อาคารกรรมการ 2 สภาผู้แทนรายภูมิ)

การพิจารณางบประมาณรายจ่ายของสภาพผู้แทนรายภูมิ ในขั้นการพิจารณาของ
คณะกรรมการนิติการ คณะกรรมการนิติการจะพิจารณาเรียนมาตรา ซึ่งจะเป็นการพิจารณาใน
รายละเอียดของแต่ละหน่วยงานแต่ละแผนงาน โดยการพิจารณาแต่ละหน่วยงาน
จะพิจารณาในภาพรวมงบประมาณของหน่วยงาน เกี่ยวกับขอบเขตการกิจ ผลการใช้จ่าย
งบประมาณที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่เสนอขอตั้ง¹
งบประมาณก่อน หลังจากนั้นจะพิจารณาลงในรายละเอียดของงบประมาณแต่ละรายการ
ที่หน่วยงานเสนอ

ซึ่งการพิจารณารายการผูกพันข้ามปีจะอยู่ในขั้นตอนการพิจารณารายละเอียดนี้
สำหรับรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณซึ่งเป็นเรื่องที่มีผลผูกพันการใช้จ่ายงบประมาณ
ในระยะยาว คณะกรรมการนิติการก็ได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว อย่างไรก็ดี มิได้นำ
รายการผูกพันข้ามปีนี้มาแยกพิจารณาเป็นพิเศษแต่อย่างใด

สำหรับข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการนิติการฯ โดยเฉพาะรายการ
ผูกพันข้ามปีงบประมาณ นั้น เอกสารประกอบงบประมาณที่รัฐบาลจัดทำขึ้นนั้น เช่น
ได้ว่าเป็นรายการที่รัฐบาลจะจัดทำรายละเอียดประกอบได้อย่างชัดเจนทุกรายการ ซึ่ง
คณะกรรมการนิติการฯ ก็จะใช้การซักถามจากผู้ที่มาชี้แจง เพราะปกติคณะกรรมการนิติการฯ
จะเชิญหัวหน้าหน่วยงานมาให้ข้อมูลประกอบการพิจารณาอยู่แล้ว

ในการพิจารณารายละเอียดของงบประมาณนี้ คณะกรรมการนิติการฯ จะพิจารณาถึง
ความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายงบประมาณตามที่หน่วยงานเสนอ ซึ่งหากไม่เห็นสมควรให้
ใช้จ่ายงบประมาณในเรื่องใดก็จะเสนอปรับลดงบประมาณส่วนนั้นลง ซึ่งกรณีรายการ
ผูกพันข้ามปีนั้น จะมีอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นรายการผูกพันไว้เดิม กับรายการที่จะ

ผู้พันใหม่ ในกรณีเป็นรายการผู้พันเดิมซึ่งหน่วยงานได้ทำสัญญาไว้แล้ว คณะกรรมการ-
ธิการฯ จะปรับลดคงประมาณในส่วนที่เห็นว่าหน่วยงานไม่สามารถใช้จ่ายตามที่ขอตั้ง
ไว้ได้ทั้งหมด เพราะเดิมเห็นได้ว่าการทำงานมีความล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ แต่จะไม่
ตัดบประมาณทั้งหมด สำหรับกรณีที่เป็นรายการที่จะผูกพันใหม่ คณะกรรมการธิการฯ
จะพิจารณาได้ก้างขวางกว่า เพราะเป็นเรื่องที่ยังไม่ได้มีข้อผูกพัน

ในด้านระยะเวลาการพิจารณา นั้น คณะกรรมการธิการฯ มีเวลาพิจารณาค่อนข้าง
น้อย ทำให้ไม่สามารถพิจารณาได้อย่างละเอียด อย่างไรก็ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอนุ-
กรรมธิการฯ เพื่อมอบหมายงานให้พิจารณาในรายละเอียดของบประมาณ ได้มากขึ้นในระดับหนึ่ง ซึ่ง
สามารถช่วยให้การพิจารณารายละเอียดของบประมาณได้มากขึ้นในระดับหนึ่ง ซึ่ง
เห็นว่าช่วยให้มีการพิจารณารายการผูกพันงบประมาณต่างๆ อย่างรอบคอบมากขึ้น
อย่างไรก็ต้องปัจจุบันไม่มีการตั้งคณะกรรมการธิการเพื่อพิจารณารายการผูกพันข้ามปี
เป็นการเฉพาะ ซึ่งถ้าหากมีการตั้งคณะกรรมการธิการฯ ขึ้นมาพิจารณารายการผูกพัน
งบประมาณข้ามปีขึ้นมาอีกหนึ่ง ก็น่าจะช่วยให้การพิจารณาอนุมัติงบประมาณของ
สภาพัฒนารายภูมิ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สัมภาษณ์ นางรวมพร วุฒิศิริห๊ะชัย

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและระเบียบ สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี
(วันที่ 18 สิงหาคม 2552 ณ สำนักงบประมาณ)

หลักการของงบประมาณรายจ่ายข้ามปี ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 นั้น มีความแตกต่างจากการผูกพันงบประมาณข้ามปี กล่าวคือ งบประมาณรายจ่ายข้ามปี เป็นกรณีที่รัฐบาลเสนอขอตั้งงบประมาณสำหรับรายการหรือโครงการใด ๆ ที่มีระยะเวลาการใช้จ่ายงบประมาณเกินกว่า 1 ปี โดยจะต้องตั้งงบประมาณไว้ให้ครบถ้วนในปีงบประมาณที่ขอนุมัตินั้น แต่เมื่อรัฐสภาอนุมัติแล้วสามารถใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวเกินกว่าระยะเวลาของปีงบประมาณได้

ทั้งนี้ ตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 จนถึงปัจจุบัน ยังไม่เคยมีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายข้ามปีแต่อย่างใด ซึ่งเหตุผลส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการจัดทำงบประมาณรายจ่ายข้ามปีควรเป็นกรณีที่รัฐบาลจะต้องมีงบประมาณมากเพียงพอ ไม่มีข้อจำกัดด้านกำลังเงิน และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติไว้ไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ คือ

1) เนื่องจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีระยะเวลาการบังคับใช้เพียง 1 ปีงบประมาณ ฉะนั้น หากนำรายการหรือโครงการใด ๆ ที่มีระยะเวลาการใช้จ่ายงบประมาณเกินกว่า 1 ปี โดยกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดไว้ด้วยเดือน จะถือว่าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถมีสภาพบังคับใช้เฉพาะรายการดังกล่าวได้ หรือไม่

2) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายข้ามปี จะสามารถทำเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายข้ามปี แยกต่างหากจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้หรือไม่ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญที่ผ่านมาทุกฉบับ รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติถึงพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายไว้ 3 กรณี คือ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย โดยมิได้มีการกล่าวถึงพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายข้ามปี แต่อย่างใด

3) รายการที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่ายให้แล้วเสร็จทันภายในปีงบประมาณ ไม่ได้นั้น อาจมีได้หลายรายการซึ่งแต่ละรายการอาจมีระยะเวลาสิ้นสุดไม่เท่ากัน ทำให้ ปีงบประมาณที่สิ้นสุดของแต่ละรายการอาจเป็นคนละปีงบประมาณกัน ดังนั้น ไม่ว่าจะ กำหนดรายการงบประมาณรายจ่ายข้ามปีไว้เป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติงบ- ประมาณรายจ่ายประจำปี หรือจัดทำเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายข้ามปีขึ้นอีก ฉบับหนึ่งก็ตาม ก็ยังมีปัญหาว่าควรจะกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของรายการนั้น ๆ ไว้ อย่างไร ซึ่งหากกำหนดตามระยะเวลาสิ้นสุดของแต่ละรายการ ก็จะทำให้กฎหมายมี ความซับซ้อนในเรื่องของระยะเวลาการบังคับใช้

ส่วนการผูกพันงบประมาณข้ามปี เป็นกรณีที่รายการหรือโครงการมีระยะเวลา ดำเนินการเกินกว่า 1 ปี เช่นเดียวกับงบประมาณรายจ่ายข้ามปี แต่รัฐบาลไม่ต้องเสนอ ขอตั้งงบประมาณให้ครบถ้วนไว้ในปีแรก โดยจะตั้งงบประมาณสำหรับใช้จ่ายในส่วนที่ เหลือเป็นรายปีไป ทั้งนี้ การผูกพันงบประมาณข้ามปีจึงเข้าข่ายเป็นการก่อหนี้ผูกพันเกิน กว่าที่ได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 มิได้กำหนดให้ดำเนินการได้ตั้งแต่แรก แต่ได้มีการเพิ่มเติมหลักการใน ภายหลัง โดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2511 ได้แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 23 ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจ อนุมัติให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณได้ และต่อมา เนื่องจากมีส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่อยู่กันเสนอบ่อนุมัติผูกพันงบประมาณข้ามปี เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อลดภาระการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จึงมีการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ โดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับ ที่ 5) พ.ศ. 2534 กำหนดให้สำนักงบประมาณทำหน้าที่รวบรวมรายการผูกพันข้ามปีของ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เสนอบ่อนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีในคราวเดียว ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีใช้บังคับ ตามมาตรา 23 วรรคสาม ในปัจจุบัน อย่างไรก็ได้ นอกจากนี้จากการยกร่างที่สำนักงบประมาณรวบรวม เสนอคณะรัฐมนตรีแล้วส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจยังสามารถเสนอขออนุมัติก่อหนี้ ผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีเป็นกรณี ๆ ไปได้ตามมาตรา 23 วรรคสี่

สำหรับในเรื่องการบริหารงบประมาณ รายการผูกพันข้ามปีที่สำนักงบประมาณ รวบรวมเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีจะต้องปฏิบัติตามระเบียบการก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งความข้อ 7 ของระเบียบดังกล่าว กำหนดหลักการ ไว้ว่าเมื่อส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจจะเปลี่ยนแปลงรายการหรือเพิ่มงบเงิน จะต้องเสนอขออนุมัติก่อน แต่ถ้าเป็นการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของ รายการจะต้องขอทำความคล่องกับสำนักงบประมาณ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรายการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เป็นการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์รวมไปถึงสาระสำคัญ หลัก ๆ ส่วนการเปลี่ยนแปลงรายละเอียด ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของ ครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้าง ในลักษณะที่เป็นการเปลี่ยนแปลงชนิด ปริมาณ คุณลักษณะ เช่น (Specification) เป็นต้น อย่างไรก็ได้กรณีจะถือเป็นการเปลี่ยนแปลงรายการหรือ รายละเอียดนั้นจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป ส่วนกรณีการขยายระยะเวลา ผูกพันงบประมาณส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะต้องขออนุมัติต่อรัฐมนตรีเข้าสังกัด แต่ ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าวไม่ใช้บังคับกับรายการผูกพันงบประมาณข้ามปีที่ส่วนราชการและ รัฐวิสาหกิจเป็นผู้เสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการตามมาตรา 23 วรรคสี่

กรณีการโอนงบประมาณจากรายการผูกพันข้ามปี ไปให้รายการอื่น ๆ สามารถ ดำเนินการได้เฉพาะกรณีการโอนระหว่างรายการภายในส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฯ แต่ไม่สามารถ โอนข้ามส่วนราชการได้

สมภพยน์ นายสมหมาย ลักษณานุรักษ์
 นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการพิเศษ
 ส่วนงบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕
 สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี
 (วันที่ 18 สิงหาคม 2552 ณ สำนักงบประมาณ)

ในปัจจุบันมีรายการผูกพันงบประมาณข้ามปีค่อนข้างมาก สาเหตุเนื่องจากงบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก รวมทั้งความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ใช้งบประมาณจำนวนมากไม่สามารถตั้งงบประมาณให้เพียงพอภายในหนึ่งปี

การนำเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี จะมีอยู่ 2 ส่วนคือ

1) รายการที่ตั้งงบประมาณประจำปีไว้แล้ว สำนักงบประมาณจะรวบรวมนำรายการผูกพันงบประมาณข้ามปีของทุกส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีประกาศใช้ ซึ่งสำนักงบประมาณ จะเสนอวงเงินทั้งสิ้น ภาระผูกพันของแต่ละรายการจำแนกเป็นรายปี และวงเงินเพื่อเหลือเพื่อขาดรวมไปด้วยในคราวเดียวกัน วงเงินเพื่อเหลือเพื่อขาดนี้ก็เพื่อเป็นกรอบวงเงินสำรองเพื่อไว้ในกรณีที่ดำเนินการแล้วต้องใช้จ่ายงบประมาณเกินกว่าวงเงินที่ประมาณไว้ ซึ่งปัจจุบัน จะมีการเพื่อเหลือเพื่อขาดไว้อย่าง 5 ของวงเงินผูกพันทั้งสิ้น ในแต่ละรายการ นอกจากนั้น หากมีกรณีที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะนำเงินกองงบประมาณมาสมทบก็จะระบุวงเงินไว้ด้วย

2) นอกเหนือจากการที่สำนักงบประมาณรวบรวมนำเสนอต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ สามารถเสนอขออนุมัติผูกพันงบประมาณข้ามปีได้ เป็นรายกรณีไป ซึ่งจะทำได้ตลอดเวลาในระหว่างปีงบประมาณ แต่โดยปกติจะไม่มีการขออนุมัติในช่วงต้นปี

ในระหว่างดำเนินการ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ อาจขอเปลี่ยนแปลงรายการ หรือรายละเอียดของรายการ หรือโอนงบประมาณไปดำเนินการอื่นได้ แต่ต้องขออนุมัติ

ต่อคณะกรรมการศรัฐมนตรี หรือสำนักงบประมาณก่อน แล้วแต่กรณี การโอนเปลี่ยนแปลงรายการอาจแยกได้เป็น

- 1) การเพิ่มวงเงินงบประมาณสำหรับดำเนินการ เนื่องจากความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายในการดำเนินการจริงสูงกว่าวงเงินที่ประมาณการไว้
- 2) การเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาสาระของรายการ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรือที่เป็นรายละเอียดของรายการ เช่น การเปลี่ยนแปลงแบบบูรณาการ ก่อสร้าง การเพิ่มลดปริมาณงาน ส่วนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะกระทบต่อสาระสำคัญ หรือเป็นเรื่องรายละเอียดจะต้องพิจารณาเป็นกรณีไป
- 3) การขยายเวลาผูกพันข้ามปี เนื่องจากการดำเนินการล่าช้า ทำให้ต้องขยายเวลาผูกพันงบประมาณออกไป สาเหตุอาจเกิดจากการดำเนินงานของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเอง หรือเกิดขึ้นในขั้นตอนการดำเนินงานของคู่สัญญาได้
- 4) การโอนงบประมาณที่ตั้งไว้สำหรับรายการผูกพันงบประมาณไปดำเนินการรายการอื่น โดยปกติจะอนุมัติให้โอนเฉพาะที่เป็นเงินเหลือจ่าย ส่วนกรณีที่ไม่ใช่เงินเหลือจ่าย จะมีแนวทางปฏิบัติระหว่างสำนักงบประมาณ กับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ สมควรดำเนินการแต่เฉพาะการโอนงบประมาณเพื่อนำไปสมทบให้กับรายการผูกพันงบประมาณข้ามปีรายการอื่น ๆ ที่สามารถดำเนินการได้เร็วกว่าแผน โดยมีเงื่อนไขว่า เมื่อรายการที่รับโอนนั้นได้รับอนุมัติงบประมาณในปีงบประมาณถัดไปแล้ว ก็จะต้องโอนงบประมาณที่ได้รับนั้นมาชดใช้คืนตามจำนวนที่รับได้รับโอนไปด้วย การดำเนินการดังกล่าวมีลักษณะเป็นการยืมงบประมาณจากงานที่ดำเนินการได้ช้าไปให้งานที่ดำเนินการเร็วใช้ไปพลากรก่อน

การปรับเปลี่ยนการดำเนินการในกรณีที่เป็นการเพิ่มวงเงิน การเปลี่ยนแปลงรายการที่เป็นสาระสำคัญ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการศรัฐมนตรี และในกรณีการขยายเวลาการผูกพันงบประมาณก็ต้องได้รับอนุมัติจากจากรัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับการปรับเปลี่ยนในเรื่องที่เป็นรายละเอียดก็จะต้องขออนุมัติจากสำนักงบประมาณ ซึ่งเมื่อได้รับอนุมัติแล้วในปัจจุบันมิได้มีการเสนอรายงานต่อคณะกรรมการศรัฐมนตรี และรัฐสภาแต่อย่างใด

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

หนังสือ

กระทรวงการคลัง. 120 ปี กระทรวงการคลัง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2539.

ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์. หลักการงบประมาณแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพาณิช, 2528.

จำนำ สาย索ภา. บทบาทของรัฐสถาในกระบวนการงบประมาณ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัญชีพัฒนบริหารศาสตร์, 2516.

ชาลินี นิธินันทน์. คำอธิบายพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502. กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ, 2541.

งบดักษณ์ สุทธิวัฒนกุล. งบประมาณ: ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัญชีพัฒนบริหารศาสตร์, 2526.

ประเทศไทย โสภณบุญ. วิธีการและวงจรงบประมาณแผ่นดินเปรียบเทียบ (ระหว่างประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัญชีพัฒนบริหารศาสตร์, 2527.

พัลลภ ศักดิ์โสภณกุล. วิวัฒนาการกฎหมายวิธีการงบประมาณ การปฏิรูประบบงบประมาณของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพาณิช, 2547.

ไฟศาล ชัยมงคล, ประวัติการแบ่งส่วนราชการของสำนักงบประมาณ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ, 2515.

______. งบประมาณแผ่นดิน: ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทย-วัฒนาพาณิช, 2517.

ภูมิ โชคเหมา. กฎหมายเกี่ยวกับสถาบันทางการคลังของรัฐ ฉบับปรับปรุงใหม่ทั้งเล่ม.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.

วิัฒน์ไชย ไชยบันต์, พระองค์เจ้า. กฎหมายการคลัง. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2493.

ศิริพงศ์ อทัยณูตา. แนวทางปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ

พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ, 2548.

สมคิด เลิศไพบูลย์. คำอธิบายกฎหมายการคลัง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537.

สมบัติ ‘ธารงชัยวงศ์. การเมืองอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สามารถ, 2546.

สำนักงบประมาณ. การจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์

(Strategic Performance Based Budgeting). กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ, 2547.

_____งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ, 2554.

อรพิน ผลสุวรรณ สถาบันวิจัยและประเมินผลการบริหารฯ จำกัด. สำนักพิมพ์เดือนตุลา, 2551.

บทความ

นิพนธ์ โลหะกุลวิช. “ประวัติความเป็นมาและสาระสำคัญของหลักการห้าม ฝ่ายนิติบัญญัติเริ่มกำหนดรายจ่ายแผ่นดินในสหราชอาณาจักร.” สารานิติศาสตร์ 26, 1 (มีนาคม 2539): 31.

วิโรจน์ ถิรคุณ โภวิท, “ดำเนินเรื่องงบประมาณ,” รัฐสภาสาร 29, 3 (ตุลาคม 2524): 2.

สมคิด เลิศไพบูลย์. “งบพัฒนาจังหวัดปัญหาในทางกฎหมายการคลังและกฎหมายรัฐธรรมนูญ.” ใน รวมบทความกฎหมายการคลัง เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญาณ, 2537.

สมคิด เลิศไพบูลย์. “กระบวนการประเมินแผ่นดินในพระองค์.” วารสารนิติศาสตร์ 26, 1 (มีนาคม 2539): 56.

วิทยานิพนธ์

จักราวดี อนุโยiza. “แนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการงบ-ประเมินแผ่นดิน: ศึกษารณิการอนุมัติงบประมาณรายรับและรายจ่าย.”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ชวลิต ศรีโน้มงาม. “ข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมงบประมาณแผ่นดินของ ‘รัฐสภา.’” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สามารถ ประดิษฐนิยกุล. “การกำหนดครอบระยะเวลาหนึ่งปีของงบประมาณแผ่นดินตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกสารอื่น ๆ

รวมพร วุฒิสิงห์ชัย, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 สิงหาคม 2552.

รัฐสภาไทย. รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 [Online]. Available URL: <http://www.senate.go.th/web-senate/report-committee/project.php?council=2&id=32>, 2553 (มกราคม, 17).

สภาพัฒนราษฎร. “ประกาศเรื่อง ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554.” 8 กรกฎาคม 2553.

ภาคร่างรัฐธรรมนูญ. เอกสารมติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 [Online]. Available URL: http://www.parliament.go.th/parcy/sapa_db/sapa13upload/cons_book.pdf, 2553 (มกราคม, 17)

สมหมาย ลักษณะนุรักษ์, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 18 สิงหาคม 2552.

สำนักงานประมาณ. ปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 [Online].

Available URL: [http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%BB%AF%D4%B7%D4%B9%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3&fold=dsc=03002, 2553 \(พฤษภาคม 9\).](http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc=%BB%AF%D4%B7%D4%B9%A7%BA%BB%C3%D0%C1%D2%B3&fold=dsc=03002, 2553 (พฤษภาคม 9).)

สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี, “หนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นر 0506/13686 เรื่อง ขออนุมัติ ดำเนินโครงการก่อสร้างปรับปรุงทางหลวงหมายเลข 3256 ตอนแยกทางหลวงหมายเลข 3 (บางปู-บ้านคลองกระเบื้อง),” 18 กันยายน 2551

_____. “หนังสือด่วนที่สุด ที่ นร 0506/2536 เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขมติคณะกรรมการรัฐมนตรี ‘เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง.’” 17 กุมภาพันธ์ 2552.

_____. “หนังสือด่วนมากที่ นร 0506/17289 เรื่อง ขอ ก่อหนี้ผูกพันรายการค่าก่อสร้าง และควบคุมงานอาคารนวัตกรรม 2 โครงการอุทยานวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย,” 27 กันยายน 2550

สุธรรม ระหวงษ์, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 กรกฎาคม 2552.

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.

พระราชบัญญัติวิธีงบประมาณ พ.ศ. 2456

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2476.

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502.

ระเบียบการก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ พ.ศ. 2534.

กฎหมายกระทรวงการคลังออกตามความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2476.

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2551.

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2551.

ເອກສາරການຢາອ້ງກອນ

- Brittaint, Herbet. **The British Budgetary System.** London: Hertford and Haelaw, 1960.
- Constitution of Japan 1947, Article 85.
- Constitutional by Law (LOLF) No. 2001-692.
- Courtenay, Ilbert. **Parliament: Its History, Constitution and Practice.** New York: BiblioBazaar, 1911.
- French Republic Constitution 1958.
- Mckenzie, Kenneth. **The English Parliament.** Middlesex: Penguin Books, 1965.
- Ministry of Finance Japan. **Understanding The Japanese Budget 2004** [Online]. Available URL: <http://www.mof.go.jp/english/budget/brief/2004.htm>, 2010 (August, 19).
- Public Finance Law 1947 (Law No. 34, Apr. 31, 1947).
- Sherwood, Frank P. **The Management Approach to Budgeting.** Brussels: International Institute of Administrative Science, 1964.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล : นายเอกสิทธิ์ บุฑษับสารกุล
วัน เดือน ปีเกิด : 2 มิถุนายน 2505
สถานที่เกิด : กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา : สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จาก โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ
ปีการศึกษา 2523
สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต
จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2532

ตำแหน่งหน้าที่

การทำงานปัจจุบัน : นิติกรระดับชำนาญการพิเศษ
สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

